

D A N I C A

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 16. svečana 1860.

List 4.

Vsim ljubljenim vernim Ljubljanske škofije zveličanje in blagoslov v Gospodu!

Nima ga svet veselja, ktero bi človeško serce v resnici razveseliti in nasititi zamoglo.

Vesetje tega svetá je kratko, beži kakor senca, se taja kakor led, minuje in zginuje, torej neumerljivi duši zadostiti ne more; veselje tega sveta je pozemeljsko, torej duh, ki je po Božji podobi vstvarjen, v njem svoje hrane ne najde; veselje tega sveta je pa tudi tako prazno, de nas za dolgo še mikati ne more, velikoveč se nam pristudi; je pa tudi tako lažljivo in zvijačno, de marskoga, kterimu razveseljenje obeta, clo nič ne razveseli, marveč mu še ta pokoj in mir, ki ga je imel, iz serca ukrade. —

In vendar, ako po svetu pogledamo in ljudi premišljujemo, kako hrepené marskteri po posvetnim veselji, kako po šumečih kratkočasih derejo in letajo, češ, de bi se napili njegove medice in sladčice! — Kako marskteri komej pričakujejo veselje, ki jim jih svet ponuja! kako se jim serce veselja vnema, kadar jih kdo v posvetno razveseljevanje kliče in vabi! — Ali kako omaga njih duša in teló po zavžitim posvetnim veselji, kako otožni se vernejo od veselja, kako prazno je njih serce in z gnjusam napolnjeno po minljivim in nečimurnim veselji! Ali mar ni to glas Božji, ki jim naznanuje in oznanuje, de niso najdlji, česar so tam iskali? —

O ko bi pač vsi, ki v posvetnim ali mesenim veselji miru in pokoja išejo, spoznali, de svet nima praviga miru! Kako torej hoče dati, česar nima? — Svet s svojim vabljenjem in mikanjem noče vaše sreče, — le vzeti vam jo hoče, de bi bili brez miru in tolažbe v svojim življenji. Ne verjemite torej njegovim sladkim besedam, saj je bil svet lažnjivec od nekdanj, kdor se mu je dal zapeljati, se je še vselej kesal, tode prepozno. Ne verjemite mu, kadar vas k sebi vabi in kliče ter srečo čez srečo obeta; zakaj vabi vas le po hinavsko; vas je pa v pest dobil, se znajdete v sovražnikovi roki. Komur se svet nar bolj prilizuje, tega nar gotovši ugonobi. Obrnite se torej od njega, če vam še take obljube dela. Česar vaša draga duša potrebuje, svet nima. Vaša duša je za drugi in višji svet vstvarjena. Kar vašo neumerjočo dušo živi in tolaži, ni na tem svetu, torej vam on tega tudi dati ne more. De se tega prepričate, le človeka poglejte, ki je v posvetnim veselji svojiga miru iskal in ménil, de bo pokoj svoji duši najdel. Le poglejte, kako se je ogoljfal v svojim pričakovanji, s kakošnim gnjusam do posvetniga veselja se mu je serce napolnilo, tako de mu dušni nepokoj in vestni nemir v očeh in na čelu vidiš in bereš. Kako je pač prazna njegova duša, kako pusto v njegovim sercu. Utrudil se je posvetniga veselja, ki njegovih želja ni spolnilo, marveč mu jih je le zdražilo in užgalo, tako de se ne vé kam obrniti, ne vé, kako in kje bi se svojiga življenja veselil in svoji duši mir in pokoj najdel!

Preljubi! zlasti tudi vi, ki ste se že utrudili svetá in njegoviga veselja, in zdaj ne veste, kako in kje pravo veselje in sladki mir svojimu duhu najti, poslušajte vendar Božjiga Zveličarja, Jezusa Kristusa, kteri vas sicer vedno, zlasti pa v štiridesetdanskim postu kliče in k sebi vabi po svojih služabnikih s prižnic in v spovednic, rekoč: „Pridite k meni vi, kteri se trudite in ste obteženi, jest vas bom poživil“. Ako hočete torej dušni mir in pokoj najti, o, pojdite le k Njemu, išite le Njega, le Njega se deržite. Le Jezus vam zamore in hoče dati mir in pokoj, kteriga vaše serce potrebuje, pa vam ga svet ne more dati. — Le Jezus takó serce tolažiti, de ne omaga v britkostih in težavah tega življenja. — Le Jezus neumerljive želje naših duš spolnuje. Pri Njem je tista tolažba in tista pomoč v telesnih in dušnih stiskah najti, ktere zastonj kje drugej išemo. Njegove besede so resnica in večno življenje. Ako vas torej Kristus kliče, de bi vas okrepečal, boste li še odlasali in premišljevali, ali bi pozemeljski prah zapustivši k Njemu se podali?

Jezus betežne k sebi kliče, — sami bi si morebiti ne upali k Njemu; — On prijazno k sebi vabi nadložne, de bi jim nadloge odvzel. Jezus, vsigamogočni zdravnik, k sebi vabi bolniike, On, nebeški učenik, k sebi vabi nevedne, — On, nar močnejši, k sebi vabi slabotne; in vse te le zato vabi in kliče, de bi jih pokrepčal. To spričuje celo Njegovo življenje in Njegova smert.

Ko je mili Jezus na svetu bil, je vse betežne oživljal, nikomur ni svoje pomoči odrekal, ki je z zaupanjem k Njemu prišel. Kdorkoli se je k Njemu zatekel, je bil povabljen ter je vesel o pravim času prišel. Ko so mu matere svoje otročiče še le na večer prinesle, mu je bilo prav, torej jim jih je blagoslovil. Kadarkolj so prišli slepci, so mu bili ljubi; — dal jim je viditi. — Gobovi so ga vselej najdlji pripravljena, jih očistiti. — Nikodem, ki ga je pozno v noč obiskal, je prišel ravno o pravim času; podučil ga je nebeških resnic. Tudi očitna grešnica mu je ravno o pravim času k nogam pokleknila; On ji britke spokorne solze obriše ter ji vse grehe odpusti. — On je bil ravno pripravljen lačne nasititi, ko je prišlo štiri tavitent lačnih ljudi k Njemu v pušavo, in s čudežem jih je nasitil. — Razbojnik na križi se ravno o pravim času k Njemu oberne, utolažen je bil z besedami: „Še dans boš z menoj v raji.“

In kakor je Jezus betežne in obložene k sebi vabil, ko je še na svetu bil, tako tudi zdaj nas vse vedno z nebes k sebi kliče, po pridgarjih, spovednikih in predpostavljenih; saj je On vedno tisti, večeraj in dans in vekomej. Še zmiraj betežne k sebi kliče, de bi Njemu tožili svoje nadloge in reve, in pri Njem okrepečanja iskali. Še vedno grešnike k sebi kliče, in jih bo v postu še glasneje klical, de naj pri Njem išejo vestniga miru in posvečenja.

Ljubeznjivo nas torej Jezus vabi; pa tudi kadar nam zapoveduje, nas ne straši, velikoveč nam zaupanje daje, rekoč: „Vzemite naše moj jarem; — zakaj moj jarem je

sladak in lahko moje breme.“ In taka je tudi v resnici. Njegov jarem, njegova butara sta njegove zapovedi, in vse, kar nam On naklada, kar nam nositi daje, je On sam nosil, v vsih rečeh nam je On naprej hodil ter pot kazal.

(Konec nasledva.)

JERNEJ

po milosti Božji in svetiga apostoljskiga stola
teržaški in koperski škof

duhovnim in vernim svoje zedinjene škofije
zdravje in blagoslov!

Žalovanje svetiga pevca v Judovih šotorih (Ps. 119.) se ponavlja na svetu; kakor pred 3000 leti se v sadanjih časih med nami vzdiguje k nebu žalostni glas: „Reši, o Bog! dušo mojo od lažnjivih ust, od goljiviga jezika, ki je enak oštrim puščam iz močne roke. O kolika težava je prebivati v cedarskih šotorih, stanovati s takimi, ki mir sovražijo! Človek želi mir, in ko jim od miru govori, mu vojsko napovedujejo!“ Kdo so pa ti, ki v tolikih stiskah zdihovaje vzdigujejo svoje roke proti nebu, de bi se jih Oče nebeški vsmilil in jim v njih stiskah in terpljenji na pomoč prisel? — Kdaj je bilo neki slišati, de bi se ošabni per-tožili čez poniznost svojih nasprotnikov, de bi goljuji vpili zoper poštenost svojih sosedov, de bi razkočni se sramovali čiste nedolžnosti? — Se vé, de poniznost, poštenost in nedolžnost nikoli kaj takiga ne počne, kar bi vtegnilo drugim škodovati. — Žalovanje, ki se po svetu razlega, je tadaj zdihovanje krotkih, pravičnih in pobožnih, je zdihovanje, ki gredé mimo hudobnih ušes predere oblake in do nebes pride, ker se obzalujejo prederzne krivice, krivične zmage, hudobne razujzdanosti.

De se bo taka godila zvestim učencem Kristusovim, jim je napovedal on sam, njih nebeški učenik (Jan. XVI. 20.): „V resnici, v resnici vam povem, de vi boste jokali in zdihovali, svet pa se bo veselil;“ in sv. Pavel je naznanil pobožnim enako terpljenje, kakoršno je delal krotkimu Izaku divji Agarini sin (Gal. IV. 29.): „Kakor je takrat tisti, kateri je bil po mesu rojen, preganjal uniga, ki je bil po duhu: tako tudi zdaj.“

Terpljenje pravičnih ni tudi brez tolažbe, lepo plačilo mu je na zemlji dobra vest, in v nebesih mu je obljubljeno večno veselje. Žalost po volji Božji prinese, kakor uči sv. Pavel (2. Kor. VII. 10.), duši zveličanje, in je učenica modrosti. „Serce modrih prebiva, kjer je žalost, in serce neumnih, kjer je veselje.“ (Pridg. VII. 5.)

Vender je dobro, de človek vé, od kod to pride, de se nedolžnost napada, pobožnost zaničuje in pravica tlači. Časi se preminjajo, tode vedno so si v svoji podobi enaki; tako tudi ljudje delajo prostor eden drugimu, tode terma njih prebajnikov ostane. Nasprotnost svetlobe in tmine je starodavna. Že v začetku človeškiga rodú se je obudilo sovraštvo v sercu brata zoper brata, in po hudobnih Kajnih se je razširilo po celim svetu in je vedno žejno nedolžne Abelrove kervi. Vzrok terpljenja pravičnih je toraj zmiram enak; izvoljene služabnike Božje napadajo njih sovražniki dan današnji, kakor so jih napadali v preteklih stoletjih. — Ko so bili Amoničani (2. Paral. XX.) in druge silne Izraelcem sovražne ljudstva kralju Jozafatu vojsko nepovedali, niso imeli nobene pravice, v Judovih šotorih mir kaliti; tode terdili so, de so nekaj bili v posestvu kananske dežele. Ravnali so toraj z ljudstvom Božjim, ki se je bilo iz Egipta vernilo, kakor s ptujci, in delali so mu silo, kakor so vedili in znali, de bi ga iz dežele izgnali, ki mu jo je bil Bog v posest dal. — Ko je Antioh Evpator (2. Mak. XIII.) vojsko začel zoper Judata Makabejca, mu ni bilo mar dokazati, de bi bilo pravično njegovo zopervanje, temuč pokazati je le hotel, de je grozovitejši, kakor je bil njegov

oče; odstopil je toraj od zveze in vzdignil se s svojo vojsko v Modin, in junaški Izraelci so po tem bili prisiljeni se vdariti za svoje postave, za svoj tempelj, za svoje mesto, za svojo domovino. — V sadanjih časih se ponavlja enako početje na zemlji katoliške cerkve. Lažnjivi poglavar tmin, ki se je prederznil prilastiti si gospodarstvo vsih kraljestev na svetu in jih ponuditi Jezusu Kristusu, ako predánj na kolena pade in ga moli (Mat. IV. 8—9.), je spravil vkup današnje dni čuda takšnih, ki so Amoničanam in Moabljanam popolnoma enaki, in jim napravlja orožje, kakoršno vé in zna, de bi se vzdignili nad zemljo, ki jo je Bog po čudnim sklepu dal v posest naslednikom svetiga Petra, in ki se je spoznala vesoljno po vsi človeški pravici veliko sto let za pravo lastnino svete Cerkve. Z nedopovedljivo prederznostjo, res s peklensko zvijačo so se zbrali vojvodi in vojaki, ki jih je (Skr. raz. XVII. 4.) Babilonska nečistnica z vinam nesramnosti vpijanila, in se vzdignili nad kraje, ki so bili odločeni v brambo deželi, ki jo je prava vera zročila in posvetila Kristusovimu namestniku na zemlji, de bi se svete oblasti brez opovere posluževal. Lažnjivi in prekanjeni učeniki so si izurili v zmoti in hinavstvu čuda učencov; brez vse vere, nad vsim dvoumeči, polni zvijač in gerdi nasladnosti vsi vdani se stekajo od vsih krajev kakor besni divjaki, de bi apostoljski Stol svete vere razderli in zapovedi Božje zaterli. Že se zametujejo prederzno resnice svete vere, že se zaničujejo Božje in človeške zapovedi in pravice, in obeta se omamljenimu svetu, de slavni napredek v vsih rečeh in mila človeška omika mu bode dala novo življenje. Je skoraj, kakor de bi se bil zopet vzdignil lucifer iz pekla (Iz. XIV.), kateri vpije: „Šel bom do neba, povzdignil se nad visoke oblake, postavil svoj prestol verh zvezd, enak bom Najvišimu!“ (Konec nasl.)

Enciklika ali okrožno pisanje

sv. Očeta Papeža do patriarhov, pervostoljnikov, nadškofov, škofov id.

Dvoje novejši pisanje iz Rima je sosebno imenitno, namreč pisanje sv. Očeta do vsih katoliških škofov, in pa pisanje rimskih vernikov do vsih katoličanov. Nekaj posnamemo zdaj kej iz perviga za naš slovenski cerkveni list.

V encikliki sv. Oče narpred popisujejo, koliko sladko tolažilo in veliko veselje v tolikih preobilnih britkostih in stiskah jim dela tako prečudna zvestoba, sinovska vdanost in spoštovanje škofov in družih vernih do papeža in do apostoljskiga sedeža; in pa taka izverstna edinost, veselje, gorečnost in stanovitnost v brambi pravice apostoljskiga Stola. Omenjajo, s koliko vnemo in naglo pokoršino so škofje po Njih okrožnici od 18. rožnika po svojih škofjajh molitve zapovedali, ter pisali ne le do Njih tolikanj ljubeznjivih pisem, ampak tudi pastirske liste do svojih vernikov in druge pobožne in učene spise na svitlo dajali ter z njimi terdili našo nar svetejši vero in pravico, naravnost preklicovali pa božje-ropne gnjusobe, ki so se počenjale zoper veljavo rimske cerkve. V misel jemljejo, kako škofje ob enim terdijo in uče, de je svetna vlada rimskimu vikšimu pastirju po Božji previdnosti zročena, de bi nikoli kaki posvetni oblasti podveržen, zamogel nar vikši apostoljsko službo, ki mu jo je Kristus sam zročil, s popolnoma prostostjo in brez vsaciga zadržka zverševati. Tolazi sv. Očeta, de zraven vikših pastirjev tudi predragi otroci sv. Cerkve ravno take čutila do poglavarja sv. Cerkve na znanje dajeje. Nato nar vikši pastir dalje tako le govori:

„Te vaše in vernikov izverstne razodevanja, zarés velike hvale in čisla vredne, zaslužijo, de bi se z zlatimi čerkami zapisale v letnike katoliške Cerkve, in so Nas tako močno ginile, de smo mogli prenapolnjeni s svetim veleljem sklicati: ...Hvaljen bodi Bog in Oče našiga Gospoda Jezusa Kristusa, Oče usmiljenj in Bog sleherniga tolažila, ki nas tolaži v vsakteri naši britkosti!“ zakaj pri tako strašnih

stiskah, ki jih terpimo, Nam ni moglo biti nič prijetniši, nič slajši in bolj doželeno, kakor viditi, kako ste Vi vsi, častitljivi bratje, nadušeni in vneti od ravno tiste vse skozi edine in prečudne gorečnosti za brambo pravic tega svetiga Prestola, in kako Naši pastirski skerbi zročeni verni imajo z Vami ravno tiste prelepe misli. In torej si prav lahko sami mislite, kako močno se Naša očetovska dobrovoljnost do Vas in do katoliških vernikov po vsi pravici dan na dan naraša.“

„Med tem pa ko je Vaša in vernikov prečudna skerb-ljivost in ljubezen do Nas in le-tega sv. Stola hladila Našo serčno bolečino, je prišel od drugod izvir britkosti. Torej Vam pišemo to pismo, de bo v toliko tehtni reči Vam pred vsimi vnovič do čistiga znano, kaj de so naše prave misli. Unidan, kakor jih več zmed Vas že vé, je bilo po francoskim listu, „Moniteur“ imenovanim, pismo francoskiga cesarja razglašeno, in to je bil odgovor na Naše pismo, v katerim smo njegovo cesarsko veličanstvo priserčno prosili, de naj s svojo mogočno brambo na shodu v Parizu Našo in sv. Stola svetno vlado celo in nedotaknjeno obvaruje in hudobnemu puntu otmé. V tem odgovoru ponavlja svitli cesar svet, ki ga Nam je bil malo poprej dal zavoljo okraj- in, ktere so se zoper Našo papeško vlado spuntale, in Nam priporoča, de naj se odpovemo posestvu teh okraj in, ker se mu zdi, de le po ti poti bi se zamogla sedanja zmešnjava poravnati.“

Vsaki zmed Vas, častitljivi bratje, dobro spozna, de v misli na svojo nar tehtniši službo nismo mogli molčati, ko smo prejeli tako pismo. Brez odlašanja smo cesarju odpisali ter smo mu z apostoljsko ravnodušnostjo jasno in očitno razodeli, de nikakor in nikakor ne moremo v njegov svet privoliti, in sicer zato ne, ker so v njem nepremagljive priteznosti za veljavo našo in apostoljskiga Sedeža, za Našo sveto službo in za pravice le-tega sv. Stola, ki niso kake kraljeve dedvavne deržine, ampak vsih katoličanov. Ob enim smo terdo zapričali, de „Mi ne moremo nič oddati, kar ni našiga, in de čisto previdimo, kako bo zmaga, ki se ima izdajavcam veličanstva v Emilii privoliti, domače in zunanje rovarje družih okraj in k ravno takimu djanju spodbodla, ako bodo vidili, kako se puntarjem po sreči izhaja.“ Med drugim smo cesarju naznanili, de „se imenovanim okraj inam svoje papeške vlade v Emilii ne moremo odpovedati; de bi ne prelomili svetih priség, ki Nas vežejo, de bi pritožb in nepokoja v družih Svojih okraj inah ne zbudili, de bi vsih katoličanov ne razžalili, de bi poslednjič ne skalili pravic ne le laških poglavarjev, ki so svojih vladarstev po krivici obropani, ampak tudi vladarjev vsiga sveta, kteri bi ne mogli gledati, de bi take kužljive pravila veljavnost dobivale.“

Tudi nismo opustili opomniti, de njegovo veličanstvo prav dobro vé, po kakošnih ljudéh in po kakim denaru in pripomočkih so bile nar poslednjiši puntanja v Bolonji, Raveni in po družih mestih podžigane in izpeljane, med tem ko je nar-nar veči del prebivavstva kakor od treska zadet ostermel pred unimi rovarstvi, ki jih kar nič ni pričakovalo, in ga čisto ni bilo volja, unih puntarjev nasledvati. In pa ker je svitli cesar terdil, de se moramo unih okraj in znebiti, ker so se v njih že večkrat puntanja poskušale, smo mu prav primérno odgovorili, de enak vzrok, ravno ker preveč dokazuje, nikakoršne veljave nima; sej take puntarije so se godile prav pogosto po Evropi in drugod, in vsakdo sprevidi, de od tod se ne more izpeljevati pravica, vladarske zemlje pristrigovati. Tudi smo nemudama ravno temu cesarju očitali, kako vse drugačno mem le-tega pisanja do nas je bilo njegovo prvo pismo pred laško vojsko, ki nam je takrat delalo tolažbo, ne pa britkosti.

Ker pa iz nekih beséd cesarskiga pisma v imenovanim časniku menimo in se bojimo, de bi Naših ravno imenovanih okraj in v Emilii ne mislili že kakor od Naše papeške vlade odločenih; smo njegovo veličanstvo v imenu sv. Cerkve pro-

sili, de naj zavoljo lastniga blagra in prida njegoviga veličanstva ta naš strah prav zares odpravi. In s tisto očetovsko ljubeznijo, s ktero nam je za vsih večni blagor skerbeti, smo cesarja opomnili, de bomo mogli vsi enkrat pred sodnjim stolom Kristusovim ojster odgovor dati in nam je nar ojstrejši sodbe pričakovati, naj si torej vsakdo skerbno prizadeva, de se vdeleži milosti in ne pravice.

To zlasti smo med drugim francoskimu cesarju odgovorili, in Vam častitljivi bratje, naznanimo, de Vi narpred, pa tudi ves katoliški svet čez dalje bolj spozna, de si prizadevamo z Božjo pomočjo vse dolžnosti svoje pretehtne službe neprestrašeno spolnovati, in vse poskušamo, de bi reč vere in pravice serčno branili in svetno vlado katoliške Cerkve in njene časne posestva in prave, ki zadevajo ves katoliški svet, cele in nedotaknjene vedno varovali in obvarovali, in tudi za pravično reč družih vladarjev poskerbeli. In opiraje se na božjo pomoč Njega, ki je rekel: „Na svetu bote imeli stisko, pa zaupajte, Jest sim svet premagal“ (Jan. 16, 33), in: „Blagor jim, kteri preganjanje terpé zavoljo pravice“ (Mat. 5, 10), smo pripravljani, častitljive stopinje svojih prednikov nasledovati, njih zgled goreče posnemati in vse britko in grenko preterpeti, tudi rajši samo življenje dati, kakor pa reč Božjo, Cerkve in pravice kakor koli si bodi zapustiti.“

„Lahko pa si mislite, častitljivi bratje, kako britka bolečina nas prehaja, ko vidimo, kako je od nar ostudniši vojske naša nar svetejši vera v nar veči škodo duš zne-pokojevana, in od kako silnih viharjev sta Cerkev in le-tá apostoljski Stol obiskovana. Tudi lahko vidite, kako hudo Nas skerbi, ker dobro vémo, kolika je nevarnost za duse po Naših razpuntanih okraj inah, kjer se zlasti s kužnimi me ljudstvo trošenimi spisi pobožnost, vera, zvestoba in lepo življenje dan na dan nar hujsi spodkopuje. Vi pa, častitljivi bratje, ki ste poklicani se naših skerbi vdeleževati, in ki ste s toliko zvestobo, stanovitnostjo in velikoserčnostjo vneti za brambo tega, kar zadeva vero, Cerkev in le-tá apostoljski Stol, le še nadalje jih z veliko serčnostjo in gorečnostjo branite, in v nemajte svoji skerbi zročene vérne dan na dan, de se pod Vašo vodbo ne utrudijo, ne opešajo in ne pozabijo braniti katoliške Cerkve, apostoljskiga Stola, njegove svetne vlade in dedine sv. Petra, ktero varovati je skerb vsih katoličanov.“ Nadalje sv. Oče prav priserčno priporočujejo, de naj škofje in verni goreče molijo, de bi Gospod morju in vetrovam zapovedal, hitro pomagal sv. Očetu, sv. Cerkvi, de naj bi s svojo nebesko milostjo vse sovražnike razsvetlil in na pot resnice in zveličanja pripeljal. Pristavljajo pa, de naj se prav posebno brezmadežni Marii Devici z Njimi vred za njeno prošnjo pri Bogu priporočujemo, potlej pa tudi ss. aposteljnoa Petru in Pavlu in vsim Svetnikam. K sklepu delijo apostoljski blagoslov vsim škofam, duhovnam in drugim vernim.

V Rimu ob cerkvi sv. Petra 19. prosenca 1860. v štirnajstim letu Našiga papeštva.

Predpustnice.

Nektere pustne misli.

1. En sam pobož in očenaš je več vreden kot vse pustne veselice, — več ko vse cesarstvo Napoleona III.

2. Ko bi se pustni norec premagal samiga sebe o pustovanji, bi imel ne mara ves postni čas pokojno vest; — ko bi se bil Napoleon III. samiga sebe premagal pred laško vojsko, bi imel iz tega veči pokoj in veselje kot iz vsih svojih zmag.

3. Napoleon I. je po širokim svetu rogovilil in pustoval, na tesnim otočiču se je mogel zato pokoriti in umreti: če prešerni človek v svoji mladosti huje rogovili in razsaja, bolj tesno mu prenda njegove poslednje dni.

4. Na smertni postelji bi človek ne dal počeniga groša

za cesarstvu in slavo obeh Napoleonov: pa tudi grešnik ne piškaviga oreha za vse veselice svojiga življenja. — Ako pa verjameš, de ti na zadnje vse to res ne bo pokoja delalo; iši si tistiga, kar ti bo takrat studenec sladkiga miru in mazilo za tvoje smertne rane. „Spomni se, človek, de prah si, in v prah se boš povernil.“ J.

Bedak se je med svetnike vrnil; vùn žnjim!

(V moder prevdarek.)

Pratike so nam kratkočasne, mnogoterno koristne in potrebne bukvice; zato si jo radi omislimo, berž ko „novo“ pri kramarji ugledamo, še predin se novo leto začne.

Hitro pregledamo, kaj bo v novim letu noviga, če bo kje solnce merknilo in kolikrat, kdaj bo ta ali ta praznik itd.? Še posebno pa mende ne pozabi kdo v pratiki Pusta iskati in predpustnih dni pošteti. Rado se zgodi, de tistiga rogatiga bedaka „Pusta“ s perstam pokazemo in se mu posmejamo; prav za prav pa bi mi kristjani mógli žalostni biti, kadar njega pobobo med svetniki ugledamo. Po razlaganji znamenj svetnikov v Zg. D. leta 1851 bi móglo znamenje Pustovo na pratiki kristjanam nespamet svetá pokazati in jim jo pristuditi; pa namesti tega je njegova smešna podoba še le nekako pripravna, veselje in želje po nji obudovati, in bi djal neko lažnjivo pravico daje, z norci brez strahu noréti in razsajati.

Koliko si pridgarji pred pustam prizadevajo, kristjanam ajdovske godove in njih posnemo pristuditi, koliko po večih mestih duhovni in resnični kristjani, dobri otroci katoliške Cerkve, posebno zadnje dni predpusta molitve storé, de bi Bogú čast nadomestovali, ktere ga slabi kristjani ropajo, jo le Bahu in trebuhu skazujejo in peklenskimu zlodju veselje delajo; tudi po deželi je tu in tam navada, pustni dan sv. mašo o poznejši uri imeti, de bi ljudje mógli obilniši priti in tudi res pridejo, gotovo pa ne, de bi s sveto mašo pusta častili, temuč praviga Boga, kteriga pustni norci tisti čas pozabijo in zanemarijo, in se védejo, kakor de bi vsigavedóci njih djanja ne vidit in ne slišal.

Ali bi ne bilo dobro, pridgarjem pod roko seči in tudi na pratiki podobo Pustovo pre narediti, in tako marsikomu spotiklje spod nog zbiti, če bi se namesti rogatiga bedaka rajši zapisalo „mesopust.“ kakor se večer pred prazniki „delopust“ imenuje.

Namesti pustne podobe naj bi se za Pepelnico naredila mertvaška glava, ktera bi utegnila marskomu sméh in norost ustaviti; sej mertvaške glave ni nikjer v vsi pratiki, razun o spominu vernih duš v vicah so glavice, ki jih je pa komaj znati; in kakor nam takrat mertvaške glavice oznanujejo, de so naši ljubi umerli, tako naj bi nas mertvaška glava o Pepelnici opomnila, de tudi mi bomo umerli. To se dobro strinja tudi s pepeljenjem in duhovskimi molitvami o Pepelnici, ko nam s pepelam glavo potresejo ali naj prekrizajo in rečejo: Spomni se človek, de si prah, in v prah se boš povernil.

Morebiti bo ta moja misel še komu drugimu dopadla, posebno pa želim in prosim, de bi jo v pretres vzeti blagovolili tisti možje ali gospodje, ki se s pratkarijo pečajo.

Vém, de bi pustni norci zoper mene, ki sim to reč sprožil, utegnili rogovoliti ter preklicovati vsaciga, kteri bi se te pre naredbe vlotil; vém pa tudi, de se je Boga več bati, kot pustnih norcov, in de kdor dobro vé storiti, pa ne stori, greh ima. O pač z zlatam ne preplačani rek: „Unitis viribus“ pa tudi velika sila, se ravnati po njem.

M. K. v Ternovim.

Pustni norci slepi.

1. Kristjani so, pa šege, norčije in žertnost nevercov posnemajo.

2. Spomin Jezusoviga terpljenja, sveti postni čas, čas pokore z norostjo, z žertjem in pijančevanjem, s plesam, nečistostjo in drugim grešnim razveseljevanjem začenjajo, se k svetimu opravilu z grehi pripravljajo.

3. Razujzdano ta čas Boga žalijo in njegove zapovedi prelomljujejo, ko je že čas pokore pred durmi, z greham se za pokoro pripravljajo!

4. V nar nevarnejim času za dušo se pa nezmerno gostujejo, gerdo šalijo, se pregreham smejaajo, plešejo, grešno norčujejo, kakor ob času Noetovim, v žalosti se veselé, v nevarnosti so brez skerbi, okoli peklenskiga brezna plešejo.

5. De bi se ložej postili, si bolj želodec razbašejo; de bi ložej trezno živeli, se požrešno pripravljajo; de bi se ložej spokorili, več greha storé; de bi ložej pametni in pokojni sv. štiridesetdanski post bili, huje razgrajajo; de bi ložej molili, se bolj raztresejo; de bi ložej na terpečiga Kristusa mislili, zato nore burke uganjajo; de bi ložej Bogú služili, se s satanam pobratujejo; de bi se za nebasa pripravili, za pekel delajo. Ali niso slepi? —

Sv. Bazili pravi: Po poti žertnosti se ne pride do posta, kakor po golufii ne k pravici. K postu pelje druga pot.

Pijanost pelje v nečistost, treznost pa k postu. Bojevavec se za boj vadi, postovavec se pa za post z zmernostjo vadi. Sveta Magdalena se je jokaje pri nogah Gospoda Jezusa za pokoro pripravljala, med tem ko so se drugi gostovali.

Nekoliko v glavi zmešan človek mi je rekel: Gospod, poglejte na Pepelnico ljudi in vidili bote, de imajo svinjske oči, ker pustne dni toljko svinjskiga mesa pojedó, kajti, človek je temu podoben kar je! — Besede bebca niso popolnoma prazne, marveč pričajo, de je navadna žertnost pustniga večera nespametna (živinska) priprava za sveti post, ali pa toliko, kakor bi pod klančam voz zaverl. —

*Zakaj nas v Pepelnico pepelé?

1. Podreti napuh. Prah si.
2. Ugasiti poželjivost. Prah boš.
3. Umiriti sovražnike. Umerli bote.
4. Obuditi spokorne solze. Sodba pride ojstra, za-njo povračilo, primerno delam.

J. B.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. K temu, kar je Danica zadnjič iz lista g. Kirchnerja povedala, povemo še nekaj iz njegoviga pisanja do g. dr. Mitterutznerja v Briksen. „Petnajst dni v Korosku in potem vso pot skoz pušavo so me oči tako hudo bolele, de bi bil skorej oboje okó zgubil. V Šelalu, ob vhodu naše vikarije, sim majhno berbersko hišico najel in svoja tovarša O. Jan. Reinthalerja in O. Bazilja Frati celli-ta tamkej pustil, ter tako novi štacion v posest vzel. Oba gg. sta zdrava in zadovoljna, kakor mi pišeta. Oba misijonarja tukaj, Beltrameta in Dal Bosko-ta, sim našel zlo oslABLJENA, prvi pa je že na nogah in gre v kratkim k sv. Križu in v Gondokoro, ondotne misijonarje obiskat in jim potrebnih reči peljat. Trije tiroljski misijonski rokodelci so domú napravljani... Zdej ne potrebujemo nič svetnih misijonskih udov, ki jih imajo samostanski bratje iz reda sv. Franciška namestovati. Duhovnov, ki so se za misijon oglašili, pričakujemo l. 1860 v Šelalu: „Kristus in Njegova sv. Cerkev“ bodi naša glasilka za leto 1860.

Iz Cirklan na Gorenskim, 1. svečana. K. K.—r. Pred šestimi leti, vzemši slovo od svojiga rojstniga kraja in Krajnske dežele, se podam na Štajersko, kjer sim svoje šole doveršil in tri leta učitelj bil.

Kadar koli sim pa prepeval milo pesmico:

„O predraga domovina,
Mojih dedejev lastnina!
Tebe ljubim in častim;
Kjer je moja zibka stala,
Naj bi tudi glav'ca spala,
Kadar časno zapustim.“ itd.

sim vselej serčne želje občutil, se zopet v naročje svoje drage domovine poverniti. Zapustim torej 26. u. m. Štajerske kraje se peljaje v Ljubljano, kjer sim bil od todne

škofije sprejet in za druga učenika v Cirkle na Gorenško poslan.

De so Kranjci sploh za omiko mladine v zadnjih letih veliko storili, je znano; tukej naj le v slavo Cirklanov o tej reči nekoliko verstic zapišem.

Napravili so namreč novo šolo, ki ji ne najdeš blizo enake. Spodej ste stanovališi za dva učenika, zgorej dve učilnici, zale in prostorne. Učencov je vsakdanjih nad 300, nedeljskih pa čez 200. Pač so dozdej sami učenik g. And. Vavken dosti truda z njimi imeli! Slava prečastitimu blagoserčnimu dušnemu pastirju, gospodu Andreju Bohinc-u, pa tudi njih marljivim ovčicam! Njih spomin bo pač v blagru dolge leta. Z Bogam!

Z Dolenskiga. Šneperger za dremotne oči. V Pariz-u, glavnim mestu Francoskiga, živita čudna moža. Enimu se ponižno uklanja ves svet; kralji ino cesarji so veseli, ak jih prijazno pogleda. Pa tudi res z njim ni norčevati; 100.000 mož se oberne na migljej proti njemu, kdor bi si mu upal zopergovoriti. Oplašil je res mogočne toliko, de njemu — Napoleonu — ne upajo zopervati vsi mogočni Evrope, desiravno od perviga do zadnjiga njegovo v nebo vpijočo krivico spoznajo. Le edin — drugi prečudni mož — Veuillot, si je upal v svojim časniku, kteriga je za blagor papeža ino vesoljne katoliške Cerkve tako moško vredoval, neprestrašeno kakor Janez Herodežu reči: „To ti ni pripušeno.“ Dolgo se ga Napoleon ni upal lotiti, poslednjič je vender le njegov svarivni dnevnik zaterl. Vse pobožne ino dobre kristjane je zavolj tega velika žalost obšla, ne le po Francoskim, ampak tudi drugod. Nasproti je pa tudi vsa peklenska derhal veseli vriš zagnala, de se je srečno znebila eniga sovražnika, kteri je njeno brezbožno početje odkrival ino ga zavračeval. Tako veselico obhajajo tudi na Dunaju vredništva toliko priljubljenih ino nekterim na serce prirašenih časnikov: Presse, Wanderer, Osterr. Zeitg. i. d. Vse z nekim prederznim puntarjem spoznajo: Mi smo Univers-u (katoliškemu listu) tako nasproti, kakor polnoč poldnevu, : to se pravi po slovensko: Mi hočemo, želimo ino tirjamo, de naj se katoliška cerkev in vse Božje pravice zatarejo ino pokončajo. Vsi edin za drugim pridejo, kakor spomladi kače, iz gadnje na solnce ino razodevajo svoje želje, de bi se tudi pri nas vsi katoliški časniki, kteri se potegujejo za pravice katoliške Cerkve in cesarja, zaterli ino pokončali.

Enake osode je želeti vsim tukajšnjim tovaršem Universovim (t. j. kat. časnikam), „kteri njegoviga duha sicer od dalje ne dosežejo, z umazaniam ino zaničljivim obnašanjem dalje presežejo.“ — so besede Wanderer-jeve. Se za sveto pravico papeža ino Cerkve potegovati, pravijo, treba ni; škoda časa ino papirja, sej de Avstrije to tako ne zadeva. Hinavci! zoper papeža ino Cerkev z Napoleonam ino Angleškim krivoverstvam vred šuntati, imajo časa ino papirja dosti, le edino to milujejo, de rop papeževih dežel zagovarjati nimajo pri nas zadosti prostosti. (Tako Presse).

Ino kakošna milost in podpora najde pri teh mazačih katoliška Cerkev ino katoliška vera Avstrijancov, kterih je vender čez 28 milijonov v cesarstvu? Čez „koncordat“ milo zdihujejo, kakor bi bila Avstrija smertno z njim ranjena; malo, beraško premoženje, kar ga ima Cerkev ino duhovšina, jih silno v oči bode in naravnost oznanujejo, naj se še to vzame, „saj de tudi Kristus na krizu ni iz zlatiga kozarca pil.“ čveka Wanderer. Če se katoliški listi za resnico potegujejo, jim judovski pisaci očitajo, de pod „lepim napisam — zlatim ogrinjalam — hudobne reči počenjajo“ (besede Osterr. Zeitg.-e). In take hudovoljne očitno od satana navdihnjene mažarije katoliški kristjani, -- rečem: „katoliški“ kristjani berejo; — in še kakošni kristjani?!... Oni jih drago plačujejo!! v svojo ino drugih nesrečo podpirajo!!! *) Sapienti pauca.

J. J.

iz Sebinja na Sedmograškim 10. sveč. Ljuba Danica! Kar si ti od strašne hudobije v neki valaški vasi dopernesene v svojim zadnjim listu tako grozno lepo popisala, namreč od zadavljenja nekiga drotoža in sožganja otroka, — ni ne čerkice resničniga. Neki sin lažnjive kače v paradizu — takih zdaj vse popolno gomezi po svetu — si je hudobijo zmislil in jo raztrosil.

Pa drugo žalostnico ti povčm, de bodeš vidila, v kakim zlegu človeštvo tiči in kako človeka nesramno znanje pelje v sramotno smert in pekcl. — V našim mestu je neki ž. imel s 16letno deklino že dolgo nesramno znanje. Ker se nista mogla vzeti, storita grozovinski oklep se vsmertiti. Na določenim kraji grozovitnež narprej njo, potlej pa sebe vstrelil. On, ki je izdajavsko pozabil svoje duše, je pa poprej precej dnarjev poslal svoji žlahti! V mesenost zakopani človek ne spozna tega, kar je duhovniga! Ogljednija spozná oba nezmožna za pristevnost in dopusti ji spodobno pokopati. S tem bi bilo pač opravljeno, ko bi unkrja groba ne čakala vikši oglednija. Tako dalje smo prišli; norija, razujzdanost, brezvestnost se šopiri in vladuje! Bog se usmili!

Na Dunaji 12. sveč. ✚ — Naše viši judovsko novinarstvo ima zmirej kej zabavljati. Zdaj mu ni to vseč, zdaj uno in pobrusi svoje škerbaste zobč, de bi prirezalo polagano vse po svojih, pa le dozdevanih liberalnih formah, ki so mu pa še samimu neznanne, ali pa popolne osnove povedati noče. Zdaj godernja čez narode in njih svete pravice, zdaj čez katolištvo in njegove naprave itd., in vse to z geslam (glasilam): „Enaka pravica za vse!“ Edini judje so mu še usmiljenja vredni; tem pomagati se čuti poklicaniga; drugim pa vojsko in pogin! Tedaj mu je najberže tudi na vsem tem ležeče, de bi se država pojudila, de bi judovstvo sploh prišlo za vajete in bi gospodovaje imelo v oblasti kralje in ljudstva vesoljniga sveta. Cerkev tedaj in ž njo Kristus naj bi zginila, kraljevavno judovstvo pa nastalo, de pride rešenje in blagostanje ljudstvam in vsim zemeljskim pokrajinam. Z nekakim videznim veseljem je mende unidan tukajšnja „Presse“ v ravno tem namenu Španjolce, ki se zdaj z Marokanci vojskujejo, popisovala kakor nezmožen in popolnoma oslavljen narod; de ni nikakor pričakovati od njih kake zmage, in je vse zastonj, kar koli počenjajo. Ali dobili so slavno zmago ter očitno svetu pokazali, de nikakor niso taki, kakor bi jih judovsko časništvo rado imelo, in je pri nastako zaničljivo od njih govorilo, ko ga vender nihče za njegovo mnenje vprašal ni. Čemu pa to? Gotovo je grajalo tudi Španjolce zato, ker so katoliki, češ de jim je najberže po katolištvu tolika spridenost došla. Zdaj se vidi, kaj premorejo tudi katoliški Španjci, kaj premore katolištvo sploh nad neverstvam in mohamedanstvam, ker premagavcov bandera slavno vihrajo na ozidji Tetuanskim! — Ravno tako molče zdaj o rimskem vprašanji, ko bi se vender dalo tudi iz političkiga ozira kej pripravniga in dobriga reči. Čemu pa spet to? Kaj neki marajo za papeža kot posvetniga poglavarja, ker bi ga ob enim tudi radi ob duhovsko oblast djali! Liste pa, ki se za to sveto reč potegujejo, pitajo z ultramontanstvam, in jim vse mogoče primke privdvljejo, češ, zdaj morajo tudi svetu sploh „tern v peti“ biti. V takem duhu je unidan tukajšnja Presse „Universu bilje péla, in vsim drugim njegovim nasledovavcam. To je pa gerdo in maloprino; pa lahko se ugane, zakaj? Nirokoustno bahaje se je razkazovalo, kako je Univers veliko veliko več škodoval kot pa koristil dobri reči s svojim strupenim peresam, kako je oskrnil vse s svojimi s trupam namešaniami slinami, in de je pač vlada imela prav, taciga „divjaka“ z obličja zemlje spraviti in ga v tisto jamo vreči, ki jo je drugim kopal! Med tem pa pariška „Presse“ pravi, de je bil Universov vrednik prebrisan mož in pogumen voj-

sovražne liste nekaj zapušati in jih s poštenim „Volksfreund-am in „Gegenwart“-jo zamenjevati. Sej modrimu možu je dosti, de se zavé, kaj je hudo, de se tistiga tvega in z dobrim zamenja. Vr

*) Slišimo v veliko tolažbo, de poslednji čas so jeli enake veri

šak, ki je z derzno silovito logiko namene viših presekal in moško se za dobro reč poganjal. — Iz teh in drugih reči se pač lahko vidi, za kaj se naši časniki bojujejo, in se vsigdar iz dobrih, poštenih in katoliških noreca delajo, rekoč, de imajo lesene meče, in de se s takimi dandanašnje nič več opraviti ne dá, k večimu de je bilo to mogoče v srednjem veku, v tistih, češ, temnih in sploh tako nesrečnih časih! — Ker zdaj nimam več časa, še nekaj tečnih mnenj po svetu znanih mož tu pristaviti, to za prihodnjic prihranivši opomnim le še z dobrim namenam Slovence po vsih okrajinah, naj bi moško za peró prijeli in pisali, ker je toliko potrebnih reči semtertje in vsaki dan, de ni skorej mogoče memo njih iti ali jih v nemar pušati, in ker več oči več vidi; sicer bo sovražnikom res lahko mogoče, veliko slabiga semena natrositi in s sladkimi prijetnimi besedami ljudi v spanje zazibovati, tode prej ali slej bo čudno vstajenje. Nikomur se ni treba sramovati moško na noge stopiti in svojiga pravičniga mnenja razodeti, bodisi za cerkvene, bodisi za narodne pravice, ker na oboje sovražnik naskakva očitno ali skrivej, kakor mu je ravno prav; de ne bo dans ali jutri prepozno. *Periculum in mora!* —

Z Nemškiga. R. „Pri sedanjim obliči svetá, ko duh in serce stran izobraže ko noč in dan saksebi gresta, utegnejo časi nastopiti, ko bo vojska v malo malo letih Evropo v žalostno pušavo spremenila, ko bo mor in bor vso zdanko strahoto zgubil, se v zdvijano človeško natoro silama zasedel, in ji bo popolnoma obupani ko živa potreba namesti vsakdanjiga kruha.“ Te prerokovavne Jörgove besede, ki jih je lani o laški vojski pisal, se bodo morde kmali jele spolnovati, in čeravno groznim se jim nikakor ne moremo čuditi, ako pregledamo sedanji stan človeštva in njegove lastnosti ter njegove nagajenja. Mende se nikdar pravniške čutila niso tolikanj dušile, človeška natora nikdar tako ne zatajevala, kakor o naši dobi. S človeško natoro se prav nenatorno ravná, zatorej ne bo kaj posebniga, ako si bo po nenatornih potih rešenja iz tega trinostva iskala. Vse človeško bivanje je speljano na šibko kerhko čez prepad položeno berv, ki se mora preteže poznej ali poprej, morde kmali polomiti in jok in stok v pečinati globini nagomiljeniga ljudstva — kdo bi ga zdaj hotel popisovati, gorjé, ako bomo mogli tako meščanje gledati in poslušati. Res, studiti se mora današnje norčevanje derzavnih voznikov z ubogimi ali oslepljenimi ali pa zatiranimi ljudstvi, studiti pravim, ne žali ne, ker razmazana gnjilad ne dela rán, le širi smrad. Zatoraj ker res človek na dvoje leze, bo treba nad vsim razno zdravniško orodje poskušati, in iz vsih njegovih delov škodljive sočine odcejati. Pač bo bolelo to zdravljenje, posebno naše zmehkuženo svetovje, ali družiga pripomočka ni, „in prišli bodo časi, ko se nič več stran vojskovanja ne bo popraševalo po stroških in kurzih, ampak se bo vojska ko prijazno sprejet gost sama redila.“ Povem le, kar ljudje govore. Dun. cerkv. časnik jo pa še dlé pomeri, rekoč: „Politiško zračje je soparno, socialno obnebjje s črnimi oblaki prevlečeno. Kristisu znejeverjena pozemeljska močnost naravnost namerja, de bi cerkev včlovečeniga Boga pokončala, keršansko podlago družbe razrušila in nov red na nekeršanskih — to je neznaboških stališ osonovala. To babilonsko zidanje se ne more in se ne bo pogodilo; kar pa se utegne zgoditi, ako znamenaj keršanskiga življenja, ktere kakor zvezde upanja skozi viharne oblake posevajo, vlade z veseljem ne sprejemljejo, de bi se ob vsestranskim gojenji v plodiven in za opesano človeško družbo krepčaven vir narasle, — utegne toraj nastopiti tolikošna spridenost vsih socialnih kalí pri evropejskih ljudstvih, de bodo z Božjim pripušenjem novi narodi zgolj krepke samorasti Evropo preobuli, in Bogu in njegovimu Maziljencu nezveste kristjane za svoje sužnje naredili. Kristjani, ki so se Kristusu odpovedali, niso pagani, niso tako rekoč divjaki, ki bi se mogli s keršanskimi življeji poblažiti, ni-

kakor ne, — brezverni kristjani so enaki nerodivnimu cepljencu, ki še za lesnike nima moči. Enako se tudi keršanske deržave, ki so se spridile, z nobeno po paganskim kopitu umišljeno deržavno in družbinsko pravnostjo ne morejo ohraniti.“ Odgovornost in spričevanje za te derzovite misli listu samimu prepustim. „Zatoraj katoličani, terdno stojte! Vi sami imate upanje!“ Vi sami pričakujte rešenja in ohranjenja svojiga bistva iz napovedovanih podertin, ko se ve-gasto hrodje nagiblje v zgrud in polom. Kdor pa spozná, de se zdanje homatije z lepo ne dajo povravnati, in se je te megličaste pušobnosti že naveličal, mora želeti, de bi bili dnovi te britke skušnje okrajšani, to je, de bi se obojestranski vetrovi toliko bolj silovito zavzdignili in tej dremotnosti jenjati zaukazali poleg znane resnice, de je boljši hrumeča vojska, kakor obožen mir. Vidimo sicer, de različne bojne verste priglasne tovaršije neprenehama sklicujejo. Čutimo, „de veje po svetu katoliški duh,“ de bo pleve od zernja razpahal in bo berhko katolištvo, ki ga ediniga navira nar močnejši pospeh storivnosti, namreč upanje, de bode toraj ono rešeno težkotnih mlačnikov tolikanj krepkeji v prihodnjo nadaljnost se preselilo: ali de bi to krojenje in vejanje neogibljivih nadlog s hitrejšim pogonom se skončavalo, po tem hrepeni stiskano v muko obsojeno človeško sercé, akoravno ne more tajiti, de je svet ojstriga pokorjenja vreden, in de je ravno to negotovo pričakovanje nadlog s trepetanjem in z grozo nar huji tepenje. To obilomerno okusamo. „Ničee zdaj ne vé, kaj bo prihodnja ura prinesla. Zavórnice sopotergane in po sterminah dirjamo čez rov in kol, ali v prepad, ali pa bomo med kacim storovjem obviseli, kdo vé?“ Edino to moremo reči s svojim nepremakljivim vojvodam sv. Očetam, „de valovje, ki se serdito peni ob skali, je ne bo omajalo, ampak le omilo in ogladilo.“ In tako ima vsaka reč dvé plati.

Pač se je mogel svet, s slovenskim vred, čuditi, de se jih je na katoliškim Dunaji in po vsi škofii tako malo za celotino papeževih dežel podpisalo. Čudno je res, ali čuditi se ni. To vrenje in kipenje je brez milosti slabost in piškavost tukajšnjiga katoliškiga življenja razkrilo. Korenine te otožne resnice so v mnogih zadevah iskati, ki pa niso samo na sedanji rod zvrčati, ker se je ta tlačivna mora že v nekdanjih minulih časih porodila in še zdaj svoje življenje razodevlje v marsikakih neprijaznih okolišinah. Zmed obilne množice opomnim le eno. Ljudem visokim in nizkim se živa vera spodkopuje in pravi umeni kalé s pridno in po ceni, pa škodljivo pisarijo, ki se neovirama staka med bravni ljud. Dobrih koristnih listov ne poznajo in kar se tacih tiska, se vé de malo, jih ravno Dunaj iz svojiga ozidja po svetu odganja, ker se njemu ne prilegajo, in še celó pri takih, kterih naravnost dolžnost bi bila, dobre liste vsaj z naročevanjem podpirati, se zastonj ogleduješ po enacih prikaznih. Pogostama sicer se sliši izgovor, de ti listi zanje nič noviga, nič podučniga ne prinesó, ali rad bi vedil, kakšno vrednost li morejo zanje tiste kosmate laži in nesramne oskrumbe imeti, ki jim jih judovski časniki hitama natvezujejo. Ali so to podučne novice? In vender, pri vsi ti vsevednosti in izučenosti v katoliških rečeh, kako pa je, de se mora ravno katoliško časništvo s takim uboštvam préklati? Je mar Stvarnik ravno duhovnam nar manj darov dal za pisarijo, ki jih je ljudstvam učenike postavil? Kdo se prederzne to terditi? Ali je morde pa z zgolj odvračavnim (negativnim) klicanjem vse opravljeno, de se namreč ljudje le od branja slabih časnikov vseprek odganjajo brez pokladanja dobre, tečne kerme? Ali so morde sionski čuvaji le na nograške meje postavljeni, za njegovo obdelovanje pa jim ni treba skerbeti? Moč sedanjiga gibanja je po veliki meri založena v časništvo; to nam je dobro pomniti. In ker zgolj plašenje in pojanje slabih časnikov ne prežene, ljudstva od njih branja ne odverne, si je škoda z nevspešnim vikam gerla truditi; ojstrimo raji peresa in spisujmo kaj taciga, po čemur bodo braveci radi segali, in druge listarije sami

od sebe popustili. Pomislimo, kar piše „W. K. Zeitg.“ gledé sedanjiga odvrácanja od podpisovanja za papeža: „En sam izobražen potepin v eni uri priproste ljudi lahko popolnoma premoti, ako bomo v našim času zamujali in katoliškiga ljudstva s tistih političkih rečeh ne podučevali, ki se gajo v cerkveno okrožje. Ako dandanašnji tega tisti ne storé, ki so postavljeni, de bi napčne umene od ljudstva podili, so sovražnikam cerkve in prestola bojiše prepustili in kmali bodo tla spodkopane itd.“ V tacih okolišinah, res tista pobožnijska tožba, de je tisk več pokvaril, kakor dobička prinesel, kar se tolikrat pisavnosti očita, nekoliko verjetnosti pridobi; ali kdo je kriv? Ako uni pisari, zakaj bi pa ta morde še boljši peresa ne sukal? —

Razgled po keršanskim svetu.

Avstrijansko. Med neštevilnimi blagoserčnimi pismi nar zvestejši vdanosti in ljubezni do sv. Očeta je tudi pisarje sedmograških katoličanov.

Zagrebski kardinal vikši škof so na svoje pismo do sv. Očeta prejeli odgovor, v katerim med drugim pravijo; „Ker prav dobro veš (ljubi naš sin), de se je v teh zarés prežalostnih časih po prizadevi brezbožnih ljudi hudobniši vojska zbudila zoper Kristusa in njegovo Cerkev, torej smo si svesti, de si boš vse prizadel ter reč Božjo in njegove Cerkve rezno branil, zvijače sovražnih ljudi razkrival, zmote zavračeval, pušice odbijal itd.“

V Zagrebu sta umerla zaporedama dva korarja, 4. t. m. v. č. 81 letni Anton Vakanovič, 7. t. m. pa v. č. 71 letni g. Fr. Milinkovič.

V Djakovu, se piše „Kat. listu,“ je 5. grudna u. l. v katoliško Cerkev prestopil visokočastiti gospod. Ivan Čokerljan, potem ko se je odrekel svoji fari, rudčimu pasu in vsim imetkam, ki jih je imel v greški nezedinjeni cerkvi. Namenil je, tudi drugim mreno z oči potegniti z malim delam, ki bo neki kmalo beli dan v gledalo. 8. grud. je pervikrat med slovesno dvorbo maševal po našim katoliškim obreda.

Djakovskimu škofu v. č. g. Jožefu Strosmajeru je varh vaticanske knjižnice v Rimu pisal, de je iz ondotnih shranjenih pisem vse izpisal, kar tiče južnoslovenstvo, ter bi utegnulo do 200 pol dati, in je dal v natis. Milostni škof Strosmajer, goreč podpornik narodovstva, so za izdajo tega dela 3500 rimskih tolarjev darovali.

Čanadski škof, v. č. g. Aleksander žl. Čajagi, je 7. t. m. v Gospodu zaspal.

Praški kardinal vikši škof v svojim patirskim listu verne opominjajo, de naj pridno podpisujejo pisanje verne vdanosti do sv. Očeta.

Nemško. V Berlinu je nekdo 300.000 tolarjev, vse premoženje, svojimu nar večimu revnimu sovražniku zapustil; postavil je pa pogojo, de mora odsihmal zmiraj perteno oblečen hoditi, če ne, bodo pa tisti premoženje dobili, ki jim je nad njim paziti, de se bo res tako nosil.

Neki nemšk števec je poverhama prešteval, koliko ljudi bi bile vojske požerle, kar svet stoji, in meni de bi jih bilo 14 tavžent milijonov. Ako bi se ti roke podali in v versto stopili, bi ta versta šeststokrat krog in krog zemlje segla; ko bi se le persti kazavci vsih v vojskah pobitih znasad postavili, bi steber še šest sto tavžent milj nad luno segel; kdor bi jih pa hotel šteti in bi vsaki dan 19 ur prešteval, meni uni številbar, de bi k temu 336 let potreboval. — K temu delu naj bi puntarske glave obsodili, de bi ne utegnili mirnih ljudi šuntati in motiti.

V Pleistein-u so slovesno obhajali 100letni rojstni god za sv. Cerkev na Nemškim visokozaslužniga škofa Wittmann-a.

Rimsko. Sveti Oče v svojim pisanji do cesarja Napoleona III. med drugim pravijo: „Veličanstvo! prosim Vas v imenu Cerkve in tudi v Vaš lastni prid, tako

delajte, de moja skerblijvost mine. Iz nekakih spominskih pisem, ki se skrivajo, previdim, de je cesar Napoleon I. koristne opominovanja zapustil svojcam, ki se spodobijo keršanskimu modrijanu, kateri v nesreči le v veri tolažbo in pribežališe najde. Gotovo je, de mi vsi moramo kmalo pred véliki sodnji stol stopiti, ter natank odgovor dajati od vsaciga naših del, od vsake besede in misli. Glejmo tedaj, pred ta véliki sodnji stol Božji taki priti, de nam bo Njegoviga usmiljenja in ne Njegove jeze pričakovati. Vse to Vam povém kakor oče, kar mi pravico daje, sinovam golo resnico povedati, kakor koli tudi visoko čast na svetu vživajo.“

Veliko govorjenja je napravil nagovor sv. Očeta do gojencov amerikkanskega vstava, kjer so Jim mladenči vdatno pismo izročili. Zlasti imenitne so besede: „Ne bojmo se ne orožja, ne vojenstva, ne meča kake moči. Zguba časne moči našimu sercu ne dela nar veči britkosti, ampak pogled tistih, ki so s svojo pripomočjo to zgubo napravili in so v svojo lastno nesrečo od cerkveniga preklicanja zadeti ter jezi Božji zročeni, ako ne bodo pri Njegovi milosti otetbe iskali.“ Tudi francoski general Goyon je bil pri ti slovesnosti.

Sveti Oče so tehtno pisanje zastran laških zadév razpisali do vsih katoliških patriarhov, vikših škofov, škofov id., katero je bilo cesarju Napoleonu tako malo všeč, de je imenitni katoliški list „Univers,“ ki je to pisanje prvi razglasil, pri ti priči zaterl. Nad tem je pa Napoleon sam sebi nar hujši vdarec zasekal, ker je nejevoljo vsih katoličanov zbudil. Na Irskim, pravijo listi, je to djanje Napoleonu odvzelo poslednji ostanek njegove vljudnosti ali veljave. Neki časnik pravi: „Ker je „Univers“ to pregreho storil, de je nagovor papeža, naslednika aposteljnov, poglavarja sv. Cerkve, ktere nar starši sin je cesar še včeraj hotel biti... škofam razglasil, je osvobodovavec Italije njegoviga junškiga na svitlo dajavca v radovoljno preguanstvo pognal itd.“

Zavoj poslednjih žalostnih prigodkov je bilo mehko serce sv. Očeta tako ranjeno, de so Jim mogli pušati. Potlej pa se jim je spet zboljšalo.

Laško. Iz Ferare pišejo, de je ondi v kratkim umeril vitez Comerini, mestni župan, ki je svoje premoženje, 60 milijonov frankov v poslednji volji zapustil avstrijanskimu cesarju.

V Bolonji je minorit č. O. Bonaventura občutljive resnice s prižnice belil tistim, ki papeža ropajo, in je s cerkvenim preklicanjem žugal njim, kateri žalijo spoštovanje in zvestobo, ki so jo dolžni poglavarju vesoljniga keršanstva; zavoljo tega so ga po duhovnim opraviilu zaperli, in ne še izpustili.

V Vičenci je 7. t. m. ondotni škof umeril.

Iz Florence je puntarska vlada duhovnam na Toskanskim hudo zažugala; ako bi učili, de je svetna vlada papežu neogibno potrebna k njegovi duhovski veljavi. — V ravno tem mestu se neki 12 tavžent protestanskih biblij natiska.

Napolitansko. Napolitanski kralj si je ministra za bogočastje izvolil nekiga škofa. — „Civiltà cattolica“, ki je bila po neki zmoti na Napolitanskim prepovedana, je ondi zopet pravico zadobila.

Francosko. Če je res: kakor pišejo, se je Napoleon v svojo lastno mrežo vjel. Zmiraj je tišal, de naj se laške ljudstva same odločijo in de torej tuje vlade ne smejo vmés segati; zdaj pa Angleško neki tudi na to tiši, de naj se tudi Francosko ravná po tem pravilu in naj svojo vojno pokliče iz Lombardije in iz Rima.

Papeževa okrožnica se je na povelje vikšiga škofa v Parizu s prižnic brala in je prebivavstvo silno ginila. — Vsi škofje se pripravljajo, v postnih pridigah ljudstvo za pravice sv. rimškiga Stola vnemati. — Sliši se, de je francoski cesarovič zboleli; — to bi bila pač mocna trobenta za Napoleona, ki bi mu gotovo bolj bučala na ušesa kot papeževa okrožnica (pisanje do vsih škofov), ako se kej sliši.

Cesar Napoleon je mende od rusovskega cesarja dobil pisanje, v katerim mu le-tá pritiska, da naj se s papežem vrneta in nič sovražnega zoper rimsko cerkev ne počenja in ne terpi, ker tega tirja blagor Francoskiga in pokoj v Evropi.

Pariške gospé so v prelepim torilu poslale papežu sto tavitent frankov v samih zlatih po 100 frankov; pridjane so mnoge pisma verne vdanosti, in zraven tega dosti obljub tacih, ki hočejo odsihmal pol svojih priboljškov svetimu Očetu darovati.

Po Parizu se pripoveduje: Ko je cesarovič undan svojiga očeta (Napoleona) objemčkal, mu je neki rekel: „Oče, ne bodite hudi na Papeža, sej so moj boter.“ Kaj taciga ga je mogla že njegova pobožna mamka cesarica naučiti, kaj pa de.

Francoska akademija si je slovitiga dominikana O. Lacordaire (Lakordér-a) uda izvolila. Cerkevna stran ima tedaj v akademii veljake: Dupanloup-a, Lacordaire-a, Montalembert-a.

Portugalsko. Že mesca prosenca je šlo tudi iz Lizabone z mnogimi imeni, zlasti iz plemenitnikov, podpisano vdanostno pismo do sv. Očeta, in še zmiraj se podpisuje.

Iz Amerike. Strašna nesreča se je dogodila v mestu Lawrence-u (r. Larans-u) 10. u. m. Neka fabrika, v kateri je delalo sedem do osem sto delavcev, se je ob 5 popoldne porušila in je pokopala skorej vse delavce, ki so bili v nji. Kar na vozeh so skvečene trupla iz podertin vozili; čez 200 jih je bilo neki pri ti priči mertvih. 2000 ljudi je zvečer nesrečne izkopavalo in jim pomoč delilo. 40 — 50 zdravnikov je imelo z ranjenimi opraviti. De je bila groza popolnoma, je tudi v fabriki še goreti začelo. — Komú se tukaj v misel ne vsiluje, kar je sploh znano? Po fabrikah se namreč le presilo greha stori, torej ni čuda, ako tudi večkrat strahovanje ze petami pride.

Nektere iskrice.

Spisuje J. B.

Vsakdanja molitev pobožniga pušavnika.

Zveličan Nikolaj Flijenski je vsak dan takole molitvico Bogu opravljal:

Gospod vzemi od mene,
kar me vleče od tebe,
Daj mi, kar me napeljuje k tebi!
Vzemi me meni,
in daj me vsiga sebi.

V teh versticah je zapopadena vsa kristjanska popolnamost.

Za šolo.

Nekaj od kazavniga pouka.

Otrokam se po šolah na drobno razlaga, ktere reči so v očetovi hiši; zakaj bi se jim tudi ne razlagalo, ktere reči de se znajdejo v hiši nebeskiga Očeta, v cerkvi. Pové naj se jim, čemu de so cerkve sploh, de Bog, desiravno je povsod pričujoč, si je vendar poseben kraj izvolil, kamor naj ga ljudje častit hodijo t. t. d.; ktere reči de so potem v cerkvi; čemu de sta kropivni in kerstni kamen, čemu je prižnica, čemu so altarji, čemu de je tabernakelj, kaj de je v tabernakeljnu hranjeno; kaj pomenijo bandera v cerkvi. Stolp ali turn je kakor perst, ki proti nebesam kaže, kaj pomeni to? Kaj je v zvoniku, čemu de so zvonovi itd.

Ne rečem, de bi se to ne učilo, tudi ne terdim, de bi se otroci že samo zavoljo tega, de se jim to na drobno razlaga, pobožno v cerkvi vedli, vendar vsak sam po sebi vé, de večkrat pri poučevanju nar potrebniši reči prezrimo, in de nevednost v tih rečeh pobožniga duha nikakor ne podpira, in de bi se marskteri v cerkvi lepši vedil, ko bi bil v svoji mladosti bolje poučen.

— k.

Duhovske zadeve.

V goriški nadškofii sta prestavljena: gosp. Anton Marcolini v Vermeljano, in g. Jož. Konc za duh. pomoč. v Biljano; — g. Anton Rutar je poterjen za fajmoštra v Podberdi; — g. Štefan Kafol je izvoljen za pregledovavca cerkvenih številb, ne g. Andr Pavletič kakor je bilo v 1. listu naznanjeno.

V ljubljanski škofii. Dukanijska fara v Šmarji je gosp. Matiju Brolih-u, ljubniškemu fajmoštru podeljena; Ljubno je torej 11. t. m. razpisano. — G. Šim. Jan. bivši kapl. v Poljšniku, pride za namestnika izpraznjene lokalije v Koprivniku. Fara Motnik je podeljena ondotnemu namestniku, g. Jan. Žust-u.

Pogovori z gg. dopisovalci.

„Naj gredó gospod enkrat k Blazniku, ker gospod oče od noviga leta še niso nobene Danice dobili;“ — to pošto smo dobili undan domú pridši; ker se ni nobeden zbrihal, de bi bil poprašal, kdo de so ta „gospod oče,“ ne moremo temu kej: prosimo določnišiga naznanila. — Dobri duši v Teržiču: Prejeli prav hvaležno 10 gold. 50 kr. za naše domače zamurce, ktere naj milostni Bog obilno poverne z dušnim in telesnim blagram. — G. J. L.: Smo poslali; za drugo hvala! — G. M. M.: Smo hvaležno sprejeli in bomo porabili. — G. L. St.: Deus retribuat! — G. Fr. R. v T.: hvaležno prejeli in bomo dalje odrajtali. — G. Fr. Š.: V kratkim dobite; spis pa je že Dan. prehitela, kakor ste vidili. — G. F. V. v B.: Nam je žal, in smo opravili. — G. E. L.: Ne pomnimo, de bi bili od odh. g. č. kej prejeli; sicer imamo le še en sam spis od Vas, ki bo za vsak čas dober; s poslano pesmico pa še ne moremo na dan. — V. č. g. U.: Po naši misli bi bile večimu delu bravstva nekoliko težko dosegljive zvezdice. — G. F. K. v S.: Hvala! Prosimo večkrat kej.

Darovi za sv. Očeta papeža Pija IX.

„Napoleona . . . položim pred noge sv. Očeta:“ cekin za 10 frankov. — Dekla 1 tolarček st. d. — Neka oseba 3 dvajsetice. — Mokarica 2 gold. n. d. — Jera Pangus 1 dvajsetico. — Marija in Jozefa 20 kr. — L. S. 1 gold. — Keršenica 50 kr. — Druga keršenica 50 kr. — Jera dekla 1 gold. — Jesus et Maria sint mihi duces in via: 2 gold. 60 kr. Neka keršenica sv. Očetu 1 gold. sr. — Dve keršeniči 2 gold. 25 kr. sr. — V. č. g. Anton Černe 3 gold. — Marija Lončar 2 gold. — Neža Šmalc. 1 gld. — Da bi za majhni dar milostni Bog pri sodbi veliko usmiljenje skazal 1 križevce ali 2 gold 12 kr. st. d. — Kar ostane, naj bo našimu sv. Očetu v darilo: 10 gold. — Ljubeznjivimu sv. Očetu Piju IX. g. L. St. 2 ces. cekina. — Iz Kovrata: In auxilium christianorum g. fajm. 5 frankov in 5 lir; g. kapl. 1 gold. — G. M. Novak, mašnik Lavant. škofije 5 gld. sr. — Bog obvari in vodi našiga sv. Očeta Pija IX. in ponižaj Njih sovražnike — več pobožnih duš po g. K.: 4 n. gold. v sr., 2 dvajsetici, 3 gold. 5 kr. v bank., in 2 ces. cekina. — G. Lovr. R. 1 gold.

Popravek. V posted. listu je pri spisih: „Kako je bilo v pustno veselico tresilo.“ in „Kaj je pust?“ izpušen podpis: „J. B.“

† Sinoč proti enajstim je naš ljubeznjivi zamurček **Jožef Krajnski**, učenec tretje latinske šole, po dolgi bolehnosti poslednjič za légarjem v Gospodu zaspal, ki ga žalovaje po njem v pobožno molitev priporočimo.